

Asia

EU:n oikeusalan tulostaulu 2015

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on antanut 9.3.2015 järjestyksessään kolmannen tiedoksiannon oikeusalan tulostaulusta. Ensimmäinen, vuoden 2013 tulostaulu käsiteltiin eduskunnassa asiana E 63/2013 vp ja toinen, vuoden 2014 tulostaulu asiana E 55/2014. Tällä hetkellä ei ole tietoa, että tiedonantoa käsiteltäisiin neuvoston rakenteissa. Kyse on tiedoksi otettavasta asiasta.

Suomen kanta

Latvian puheenjohtajakaudella toteutetaan talouspolitiikan koordinaation ns. ohjausjakso vuodelle 2015. Vuoden 2015 tulostaulu toimii ohjausjakson tausta-aineistona. Suomi korostaa sitä, että oikeusjärjestelmiä ja tuomioistuinten toimintaa tarkastellaan vakiintuneesti erityisesti perus- ja ihmisoikeudellisten vaatimusten, niiden edellyttämän oikeusturvan toteutumisen sekä oikeusvarmuuden kautta. Suomi pitää tarpeellisena ja on myös ollut aktiivinen sen suhteen, että EU:ssa kehitetään ja vahvistetaan keinoja varmistaa unionin yhteisten arvojen kunnioittaminen sekä perusoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen jäsenvaltioissa. Oikeusjärjestelmien toimivuuteen liittyvät kysymykset ovat viime vuosina olleet vahvasti esillä myös EU:n laajentumisneuvotteluissa. Suomi pitää hyvänä sitä, että komissio on kiinnittänyt huomiota oikeusjärjestelmien toimivuuteen jäsenmaissa sekä kehittänyt tilanteen seuraamista varten instrumentteja, kuten oikeusalan tulostaulu.

Suomi katsoo, että oikeusalan tulostaulua voidaan pitää välineenä, joka kiinnittää tarpeellisella tavalla huomiota jäsenvaltioiden oikeuslaitosten toimivuuteen. Tulostaulu voi tukea vertaisoppimista ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa. EU:n oikeudellinen yhteistyö perustuu vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen, jonka mukaan yhdessä jäsenvaltiossa tehdyt oikeudelliset päätökset tunnustetaan ja pannaan täytäntöön sellaisenaan muissa jäsenvaltioissa. Suomi painottaa sitä, että dialogi komission ja jäsenvaltioiden välillä on tärkeää ja päällekkäistä työtä Euroopan neuvostossa tehtävän työn kanssa on vältettävä. Vuonna 2013 komissio asettikin kansallisten oikeusjärjestelmien yhteyshenkilöryhmän valmistelemaan tulostaulua sekä jakamaan parhaita käytänteitä liittyen oikeusjärjestelmien tehokkuuteen. Suomi toteaa, että tietojen kerääminen on haasteellista. Tietojen tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaisia ja luotettavia sekä käytettävien indikaattoreiden tulisi olla selkeitä.

Suomi korostaa sitä, että käytettyjen indikaattorien perusteella tehtävien johtopäätösten tulisi tapahtua kansallisella tasolla, kuten oikeuslaitoksen toimivuutta tarkastelevan Euroopan neuvoston pysyvän komitean (CEPEJ) tilastojen osalta menetellään. Tuomioistuinten riippumattomuus on oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja oikeusvaltioperiaatteen keskeinen elementti. Jokaisen jäsenvaltion tulisi taata omien kansallistensa tuomioistuintensa riippumattomuus ja tehokkaan oikeushoidon toimintaedellytykset, jotta jäsenvaltioiden keskinäinen luottamus voisi lisääntyä.

Ongelmallista olisi, jos talouspolitiikan koordinaatioon liittyvää toimivaltaa sovellettaisiin laajemmin oikeusjärjestelmien arviointiin ja kehittämiseen, koska talouspolitiikan koordinaation puitteissa annettavat maakohtaiset suositukset perustuvat aina talouspolitiikan suuntaviivoihin, joissa kunkin maan tilannetta arvioidaan kokonaisuutena.

Pääasiallinen sisältö

Vuonna 2015 EU:n oikeusalan tulostaulu esitetään tilanteessa, jossa EU on sitoutunut elvyttämään kasvua ja luomaan uutta muutosvoimaa. Komission mukaan tehokkaat oikeusjärjestelmät ovat avainasemassa pyrittäessä luomaan investointien kannalta suotuisia olosuhteita, palauttamaan luottamusta, parantamaan sääntelyyn ennustettavuutta ja saamaan aikaan kestävästä kasvua.

Tulostaulussa luodaan katsaus jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien laatuun, riippumattomuuteen ja tehokkuuteen. Komission mukaan EU:n oikeusalan tulostaulun tarkoituksena on tukea jäsenvaltioita oikeudenkäytön toimivuuden lisäämisessä tarjoamalla objektiivisia, luotettavia ja vertailukelpoisia tietoja niiden oikeusjärjestelmän toimivuudesta siviili-, kauppa- ja hallinto-oikeuden alalla.

EU:n oikeusalan tulostaulu vaikuttaa EU-ohjausjaksoon. Tulostaulussa esille tulleet seikat otetaan huomioon vuoden 2015 EU-ohjausjakson maakohtaisissa analyyseissä, jotka ovat parhaillaan käynnissä. Komissio katsoo, että tulostaulu auttaa sellaisten oikeusalaan liittyvien kysymysten tunnistamisessa, joihin on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Komissio toteaa, että jäsenvaltioiden tilanteiden yksityiskohtaisella arviolla ja vuoden 2015 tulostaululla tuetaan oikeusalaan koskevien maakohtaisten suositusten toteuttamista 12 jäsenvaltiossa (Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Kroatia, Latvia, Malta, Portugali, Puola, Romania, Slovenia, Slovakia ja Viro). Komission mukaan tulostaulu auttaa sekä EU:ta että jäsenvaltioita kansalaisten ja yritysten kannalta toimivampien oikeusjärjestelmien muovaamisessa. Toimivammat oikeusjärjestelmät puolestaan auttavat vahvistamaan kasvustrategioita näissä maissa ja koko EU:n alueella. Tulostaulun havainnot otetaan huomioon myös päätettäessä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ensisijaisista rahoituskohteista oikeuslaitosuudistusten osalta. Rakenne- ja investointirahastoista annettavan tuen tuloksellisuuden seurantaan on kehitetty erityisiä indikaattoreita.

Komissio toteaa, että tulostaulussa ei aseteta jäsenvaltioita paremmuusjärjestykseen, vaan siinä annetaan yleiskatsaus oikeusjärjestelmien toiminnasta kaikkien jäsenvaltioiden yhteisen edun mukaisten indikaattoreiden perusteella. Tulostaulussa ei suositeta mitään tietyn tyyppistä oikeusjärjestelmää, vaan kaikkia jäsenvaltioita kohdellaan samalla tavoin. Toimivan oikeusjärjestelmän keskeisiä tunnusmerkkejä ovat riippumattomuus, asioiden käsittely kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin sekä oikeussuojan helppo saatavuus riippumatta kansallisen oikeusjärjestelmän mallista tai taustalla olevasta oikeusperinteestä.

Vuoden 2015 tulostaulussa keskitytään siviili- ja kauppaoikeudellisiin riita-asioihin sekä hallinto-oikeudellisiin asioihin. Tulostaulu perustuu useisiin tietolähteisiin. Valtaosa määriä koskevista tiedoista on peräisin oikeuslaitoksen toimivuutta tarkastelevalta Euroopan neuvoston pysyvältä komitealta (CEPEJ), joka kerää tietoja jäsenvaltioilta. Nämä tiedot ovat vuodelta 2013. Komissio on käyttänyt vuoden 2015 tulostaulun laatimisessa myös muita tietolähteitä, joihin kuuluvat Eurostat, Maailmanpankki ja Maailman talousfoorumi sekä Euroopan oikeudelliset verkostot (erityisesti Euroopan tuomarineuvostojen verkosto, joka on vastannut oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevaan kyselyyn) ja kansallisten oikeusjärjestelmien yhteyshenkilöiden ryhmä. Tietoja on saatu lisäksi erikseen toteutetuista tiedonkeruuhankkeista ja kenttätutkimuksista, joissa on tarkasteltu kansallisten tuomioistuinten toimintaa niiden soveltaessa EU:n lainsäädäntöä kilpailun, kuluttajansuojan, yhteisön tavaramerkkien ja julkisten hankintojen aloilla.

Vuoden 2015 tulostaulua on kehitetty aikaisemmista tulostauluista. Tässä kolmannessa tulostaulussa pyritään komission mukaan kartoittamaan mahdollisia tulevia suuntauksia käyttämällä järkevää ja tasapainoista lähestymistapaa, sillä tilanteet vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltion ja indikaattorin mukaan. Pääosin tarkastellaan samoja indikaattoreita kuin vuonna 2014. Tulostaulussa on myös uusia indikaattoreita ja tarkempia tietoja, jotka koskevat mm. tuomioistuinten toiminnan tehokkuutta julkisten hankintojen, sekä teollis- ja tekijänoikeuksien aloilla, vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käyttöä ja edistämistä, tieto- ja viestintätekniikan käyttöä vähäisiin vaateisiin liittyvissä menettelyissä, tuomioistuimen viestintäpolitiikkaa sekä tuomarineuvostojen kokoonpanoja ja valtuuksia. Tulostaulu sisältää myös ensimmäistä kertaa tietoja siitä, mikä on naisten osuus ammattituomareista, koska myös molempien sukupuolten tasapainoisella edustuksella voidaan parantaa oikeusjärjestelmien laatua. Oikeusjärjestelmien tehokkuuden osalta on käytetty menettelyjen tehokkuutta kuvaavia indikaattoreita eli oikeudenkäyntien kestoa, asioiden selvitysastetta ja vireillä olevien asioiden määrää. Lisäksi vuoden 2015 tulostaulussa esitetään tulokset neljästä tiedonkeruuhankkeesta, joiden tarkoituksena oli entistä tarkemman tiedon tuottaminen oikeudenkäyntien kestosta EU:n kilpailuoikeuden, kuluttajalainsäädännön, yhteisön tavaramerkkien ja julkisten hankintojen aloilla.

Laatuindikaattoreina on puolestaan käytetty koulutusta, tuomioistuimen toiminnan seuranta ja arviointia, tyytyväisyystutkimusten tuloksia, määrärahoja sekä henkilöresursseja. Vuoden 2015 tulostaulussa myös täydennetään tieto- ja viestintätekniikan saatavuutta koskevia tietoja tutkimalla tarkemmin sitä, miten sähköisiä välineitä voidaan hyödyntää käytännössä. Lisäksi kansallisten oikeusjärjestelmien yhteyshenkilöiden ryhmän avulla on saatu hyödyllistä tietoa tuomioistuinten viestintäkäytännöistä ja niistä käytännön menetelmistä, joiden avulla jäsenvaltiot edistävät vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käyttöä. Riippumattomuuden osalta tulostaulussa esitetään tietoja siitä, miten riippumattomana oikeuslaitosta pidetään. Tiedot perustuvat Maailman talousfoorumin vuosittain esittämään kilpailukykykatsaukseen (Global Competitiveness Report). Vuoden 2015 tulostaulussa myös päivitetään viime vuonna esitettyjä tietoja oikeudellisista takeista ja laajennetaan vertailevaa katsausta, jossa tarkastellaan oikeuslaitoksen rakenteellista riippumattomuutta.

Vuoden 2015 tulostaulun tärkeimpiä havaintoja ovat seuraavat:

Komissio toteaa, että jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien tehokkuuden voidaan havaita parantuneen. Tilanne on kuitenkin hyvin erilainen siitä riippuen, mistä jäsenvaltiosta ja mistä indikaattorista on kyse eikä tietoja aina ole välttämättä saatavilla.

Komission mukaan oikeudenkäyntien keston lyhentämisellä arvioidaan voitavan parantaa liiketoimintaympäristöä ja houkuttaa investointeja. Suomessa siviili-, kauppa- ja hallinto-oikeudellisten asioiden käsittelyajat ovat tulostaulun mukaan pääosin vähän alle EU:n keskitasoa. Aika, joka kuluu maksukyvyyttömyysasian ratkaisemiseen, on yksi EU:n lyhyimmistä.

Selvitysaste, jolla tulostaulussa tarkoitetaan tuomioistuinten ratkaisemien asioiden määrää verrattuna sisään tulevien asioiden määrään, on Suomen osalta noin 100 %, mikä tarkoittaa sitä, että tuomioistuinten toiminta oli vuonna 2013 tasapainossa ratkaistavien ja sisään tulevien asioiden osalta.

Vireillä olevien siviili- ja kauppa-oikeudellisten asioiden määrä on Suomessa tarkastelun osalta toiseksi pienin. Vireillä olevien hallinto-oikeudellisten asioiden määrä on Suomessa jonkin verran EU:n keskitasoa korkeampi.

Komissio katsoo, että seurannalla ja arvioinnilla voidaan lyhentää oikeudenkäyntien kestoja ja parantaa oikeudenkäytön laatua. Tulostaulun mukaan Suomella on käytössään kaikki viisi erikseen nimettyä tuomioistuimen toiminnan seuraintaindikaattoria (vuosittainen toimintakertomus, päätösten määrä, käsittelyaika, käsiteltäväksi tulleiden asioiden määrä ja lykättyjen asioiden määrä), kuten lähes kaikilla muillakin jäsenvaltioilla. Tuomioistuimen toiminnan arvioinnin osalta Suomella on käytössään kolme neljästä mitatusta indikaattorista (tulos- ja laatuindikaattorit, säännöllinen arviointi ja laatustandardien määrittelyt). Suomessa ei kuitenkaan ole tuomioistuimissa laatu- ja järjestelmistä vastaavaa henkilöstöä, kuten muutamilla jäsenmailla on. Tuomioistuinten käyttäjille tai oikeusalan ammattilaisille suunnattujen tutkimusten osalta Suomessa on tulostaulun mukaan toteutettu asianosaisille, asianajajille ja muille tuomioistuimen käyttäjille suunnattuja kyselyjä. Suomessa ei kuitenkaan ole tulostaulun mukaan tehty tuomareille, syyttäväviranomaisille tai tuomioistuimen henkilökunnalle suunnattuja kyselyjä.

Komissio toteaa, että tuomioistuimissa oikeusasioiden rekisteröintiin ja hallinnointiin käytettävät tieto- ja viestintätekniikkajärjestelmät ovat välttämättömiä oikeusasioiden tehokkaan ajanhallinnan työkaluja, koska niiden avulla voidaan nopeuttaa asioiden käsittelyä ja siten lyhentää oikeudenkäyntien kokonaiskestoja. Tuomioistuimen viestintätoimet ovat puolestaan tärkeitä, kun halutaan auttaa kansalaisia ja yrityksiä tekemään tietoon perustuvia päätöksiä. Komissio katsoo, että työ tieto- ja viestintätekniikan käytön lisäämiseksi tuomioistuimissa on jatkunut. Indikaattorit osoittavat kuitenkin sen, että useissa jäsenvaltioissa on tässä puutteita. Puutteet liittyvät sekä niihin tieto- ja viestintätekniisiin välineisiin, joita käytetään tuomioistuinten hallinnossa ja niiden toiminnan järjestämisessä että niihin välineisiin, joita käytetään tuomioistuinten ja asianosaisten sähköisessä viestinnässä.

Tulostaulussa on arvioitu tieto- ja viestintätekniikkajärjestelmien (oikeusasioiden rekisteröintijärjestelmä, tuomioistuinten hallinnon ja taloushallinnon tietojärjestelmä, videoneuvottelut) saatavuutta ja tältä osin Suomi saa korkeimman arvosanan eli 4 (käytössä kaikissa tuomioistuimissa). Tuomioistuinten ja asianosaisten välinen sähköinen viestintä Suomen tuomioistuimissa saa mitattujen indikaattoreiden (sähköiset verkkolomakkeet, verkkosivut, oikeusasioiden verkkoseuranta, sähköiset rekisterit, riidattomien saatavien perinnän sähköinen käsittely, vaateiden toimittaminen sähköisesti sekä videoneuvottelujen ja muiden sähköisten viestintävälineiden käyttö) osalta arvosanan 3,5. Riidattomien velkojen perinnän sähköinen käsittely Suomen tuomioistuimissa saa arvosanan 4, samoin kuin vaateiden sähköinen toimittaminen.

Tuomioistuinten viestintäpolitiikan osalta tulostaulussa on mitattu oikeuslaitoksesta verkossa yleisölle tarjolla olevien tietojen saatavuutta kuudella eri indikaattorilla (vastaako oikeuslaitos siitä, että tiedot ovat ajan tasalla sekä onko saatavilla yleistietoa oikeusjärjestelmästä ja tietoa yksittäisistä tuomioistuimista, oikeudenkäyntien kustannuksista, oikeusavusta sekä siitä, miten asia viedään oikeuteen). Suomella on käytössään tältä osin kaikki mitatut indikaattorit. Tuomioistuinten ja tiedotusvälineiden suhteita mittaavien indikaattorien osalta Suomella ei ole kaikissa tuomioistuimissa viestintävastaavaa, joka tiedottaa päätöksistä tiedotusvälineille, kuten joillakin jäsenmailla on. Siltä osin kuin tulostaulussa on mitattu tuomareiden perehdyttämistä viestintään asianosaisten ja tiedotusvälineiden kanssa Suomella on käytössä kaikki kuusi mitattua indikaattoria (kirjoittamisen perus- ja täydennyskoulutus, asianosaisviestinnän perus- ja täydennyskoulutus sekä tiedotusvälineiden kanssa tapahtuvan viestinnän perus- ja täydennyskoulutus).

Tulostaulussa käsitellään myös julkaistujen tuomioiden saatavuutta verkossa ja julkaisukäytänteitä siltä osin, voiko julkaistuihin tuomioihin tutustua maksutta, voivatko sidosryhmät käyttää tietokantaa, päivitetäänkö tietokantaa vähintään kerran kuussa ja ovatko tuomiot saatavilla verkossa. Siviili- ja kauppaoikeudellisten asioiden osalta Suomi saavuttaa täydet 12 pistettä ja hallinto-oikeudellisissa asioissa noin 8 pistettä. Julkaisukäytänteiden osalta Suomi poistaa tunnistetiedot ja käyttää asiansoja molemmissa edellä mainituissa ryhmissä. Suomessa oikeuslaitos ei kuitenkaan osallistu tuomioiden verkkojulkaisujen hallinnointiin eikä tuomioiden julkaiseminen perustu valintakriteereihin, kuten joissakin jäsenmaissa. Suomessa tuomioille ei myöskään anneta ECLI-tunnusta.

Komissio katsoo, että vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien, kuten esimerkiksi sovittelun avulla, voidaan vähentää tuomioistuinten työmäärää. Vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien osalta tulostaulussa käsitellään niiden käytön edistämistä lähinnä siltä pohjalta kuinka paljon ja millä tavoin tietoa vaihtoehtoista riidanratkaisumenetelmistä on saatavilla. Lisäksi käsitellään vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käyttöä edistävien kannustimien (esimerkiksi ulottuuko oikeusapu, korvataanko oikeudenkäyntikulut, vaaditaanko asianajajaa ja voiko tuomari toimia välittäjänä) saatavuutta jäsenvaltioissa. Tulostaulun mukaan Suomessa on tältä osin käytössä keskimääräistä enemmän sekä vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien käyttöä edistäviä että kannustavia toimenpiteitä.

Komissio katsoo, että tuomareiden koulutuksen edistämisen arvioidaan voivan edistää merkittävästi kestävästä talouskasvusta. Suurimmassa osassa jäsenvaltioita yli 20 prosenttia tuomareista osallistui EU:n oikeutta tai toisen jäsenvaltion oikeutta käsitelleeseen täydennyskoulutukseen. Osuus on huomattavasti suurempi kuin tavoite, jonka mukaan oikeusalan toimijoista on koulutettava vuosittain 5 prosenttia, jotta 50 prosentin tavoite saavutetaan vuoteen 2020 mennessä. Suomessa ei ole tuomareiden pakollista koulutusta. Tältä osin oikeusministeriö haluaa tuoda eduskunnan tietoon, että oikeusministeriö on asettanut vuonna 2014 hankkeen, jonka yhtenä tehtävänä on tuomioistuinlakityöryhmän mietinnön pohjalta valmistella luonnos tuomareiden, avustavien tuomareiden, esittelijöiden ja käräjännotaareiden koulutusohjelmaksi. Yli 40 % suomalaisista tuomareista on kuitenkin osallistunut EU-asioiden koulutukseen ja tältä osin Suomi sijoittuu keskitason yläpuolelle.

Suomessa tuomioistuinten toimintamäärärahat euroina asukasta kohden ovat hieman keskitason yläpuolella. Oikeusapuun osoitettujen julkisten määrärahojen osalta Suomi sijoittuu myös keskitason yläpuolelle. Oikeuslaitosta koskevat julkiset menot ovat Suomessa myös hieman keskitason yläpuolella ja bruttokansantuotteeseen suhteutettuna

noin keskitasoa. Tuomareiden määrä 100 000 asukasta kohden on tässä tarkastelussa hieman keksitason alapuolella. Lakimiesten määrä 100 000 asukasta kohden on EU:n alhaisin (tämä luku ei kuitenkaan ilmeisesti sisällä luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia, joita koskeva laki tuli voimaan vuoden 2013 alussa). Komissio toteaa tulostaulussa esitettyjen tietojen perusteella, että mitä korkeampi oikeusaste on kyseessä, sitä pienempi on naistuumareiden osuus. Vaikka naisten osuus ammattituomareista on useimmissa jäsenvaltioissa kehittynyt myönteiseen suuntaan sekä ensimmäisessä että toisessa oikeusasteessa, naisten osuutta on edelleen pyrittävä kasvattamaan korkeimmissa oikeuksissa, jotta sukupuolten tasapuolisen edustuksen viitearvo (40–60 prosenttia) voidaan saavuttaa. Suomessa tilanne on vastaava. Tulostaulussa oikeuslaitoksen koettua riippumattomuutta tarkastellaan tekijänä, joka varmistaa yritysten toimintaympäristöön kuuluvan oikeusjärjestelmän ennakoitavuuden, varmuuden, oikeudenmukaisuuden ja vakauden. Suomen oikeuslaitoksen koettu riippumattomuus on EU:n kärkitasoa. Komissio on yhteistyössä Euroopan oikeudellisten verkostojen ja erityisesti Euroopan tuomarineuvostojen verkoston kanssa laajentanut vertailevaa katsausta, jossa tarkastellaan oikeuslaitoksen rakenteellista riippumattomuutta. Vuoden 2015 tulostaulussa esitetyt kuviot perustuvat vastauksiin, joita on saatu komission tiiviissä yhteistyössä Euroopan tuomarineuvostojen verkoston kanssa kyseisen verkoston julkaiseman oppaan pohjalta laatimaan päivitettyyn kyselyyn. Niiden jäsenvaltioiden osalta, kuten Suomi, joilla ei ole tuomarineuvostoa, vastauksia on pyydetty Euroopan unionin korkeimpien oikeuksien presidenttien verkoston avulla. Suomen osalta tiedot puuttuvat.

Tiedonannon lopussa komissio toteaa, että tietojen kerääminen on haastavaa useiden eri syiden johdosta. Puuttuvien tietojen saamiseksi komissio kehottaakin jäsenvaltioita toimittamaan kaikki tulostaulua varten tarvittavat tiedot ja aikoo entistä määrätietoisemmin tehdä yhteistyötä kansallisten oikeusjärjestelmien yhteyshenkilöiden ryhmän kanssa sekä tehdä myös entistä tiiviimpää yhteistyötä EU:ssa toimivien elinten kanssa kasvuun liittyvillä EU:n lainsäädännön osa-alueilla ja Euroopan oikeudellisten verkostojen kanssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Eurooppalainen lukukausi on SEUT 121 artiklaan perustuvan talouspolitiikan koordinaation väline. Komissio on kytkenyt EU:n oikeusalan tulostaulun eurooppalaiseen lukukauteen. EU:n oikeusalan tulostaulu ei ole SEUT 288 artiklassa tarkoitettu unionin säädös eikä se ole oikeudellisesti sitova instrumentti. EU:la ei ole toimivaltaa antaa sitovaa sääntelyä tulostaulussa käsitellyissä, kansallista oikeuslaitosta koskevissa asioissa.

SEUT 67 artiklan mukaan unionin muodostaa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, jolla kunnioitetaan perusoikeuksia ja jäsenvaltioiden erilaisia oikeusjärjestelmiä ja -perinteitä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

EP on ilmaissut tukensa EU:n oikeusalan tulostaululle ja korostanut korkealaatuisten oikeusjärjestelmien merkitystä luottamuksen ja vakauden edistämiseksi (Euroopan parlamentin päätöslauselma perusoikeustilanteesta, hyväksytty 3.7.2013: standardit ja käytännöt Unkarissa (2012/2130(INI)) ja Euroopan parlamentin päätöslauselma Tukholman ohjelman väliarvioinnista, hyväksytty 2.4.2014 (2013/2024(INI))).

EP:n oikeudellisten asioiden valiokunta käsitteli tulostaulua kokouksessaan 23.3.2015.

Kansallinen valmistelu

Oikeudellisten kysymysten jaosto, kirjallinen menettely 11.4. – 14.4.2015.

Eduskuntakäsittely

Eduskunta käsitteli vuoden 2014 oikeusalan tulostaulua tunnuksella E 55/2014.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Tiedonannolla ei ole suoria vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Oikeusalan tulostaulu koskee Ahvenanmaan itsehallintolain 27 §:n 23 kohdassa tarkoitettua lainkäyttöä, joka on valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluva asia.

Taloudelliset vaikutukset

Tulostaululla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komissio julkaisi 11.3.2014 tiedonannon EU:n oikeusasioden tulevaisuudesta (EU Justice Agenda 2020. COM(2014)144 final). Tiedonannosta on annettu E-kirje eduskunnalle 4.4.2014.

Komissio julkaisi 11.3.2014 tiedonannon uudesta toimintakehyksestä oikeusvaltioperiaatteen turvaamiseksi EU:ssa (COM(2014)158 final). Tiedonannosta on annettu E-kirje eduskunnalle 11.4.2014.

Tiedonannossa käsiteltävillä asioilla on yhtymäkohtia Suomessa käytävään keskusteluun oikeudenhoidon kehittämisestä sekä erityisesti oikeusministeriön asettaman neuvottelukunnan laatimaan oikeudenhoidon uudistamisohjelmaan ja parlamentaarisen työryhmän mietintöön ”Suomen sisäisen turvallisuuden sekä oikeudenhoidon tulevaisuus – pitkän aikavälin tavoitteet”.

Asiakirjat

COM(2015) 116 final; Komission tiedonanto Euroopan Parlamentille, Neuvostolle, Euroopan Keskuspankille, Euroopan Talous- ja Sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle; EU:n oikeusalan tulostaulu 2015.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Oikeusministeriö, kehittämispäällikkö Tuula Kivari, 029 51 50546 (laatija)
Oikeusministeriö, hallitusneuvos Anne Hallavainio, 029 51 50458
Oikeusministeriö, erikoissuunnittelija Ari Pajuniemi, 029 51 50216
Oikeusministeriö, EU-erityisasiantuntija Katja Arenmaa, 029 51 50504

EUTORI-tunnus

EU/2015/0725

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
